

KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Átalakuló gyermekvállalási minták – a családi háttér szerepe az egyéni életutakban

Kapitány Balázs

„Amikor a modell megvalósul”

SZCSLE Mentális egészség és demográfia konferencia

2017 október 13.

A demográfiai magatartás változásának tempójáról.

Egy-egy társadalomban kortól, földrésztől, kultúrától függetlenül a demográfiai viselkedés mindig változik. Azonban mégis meg lehet különböztetni olyan szakaszokat...

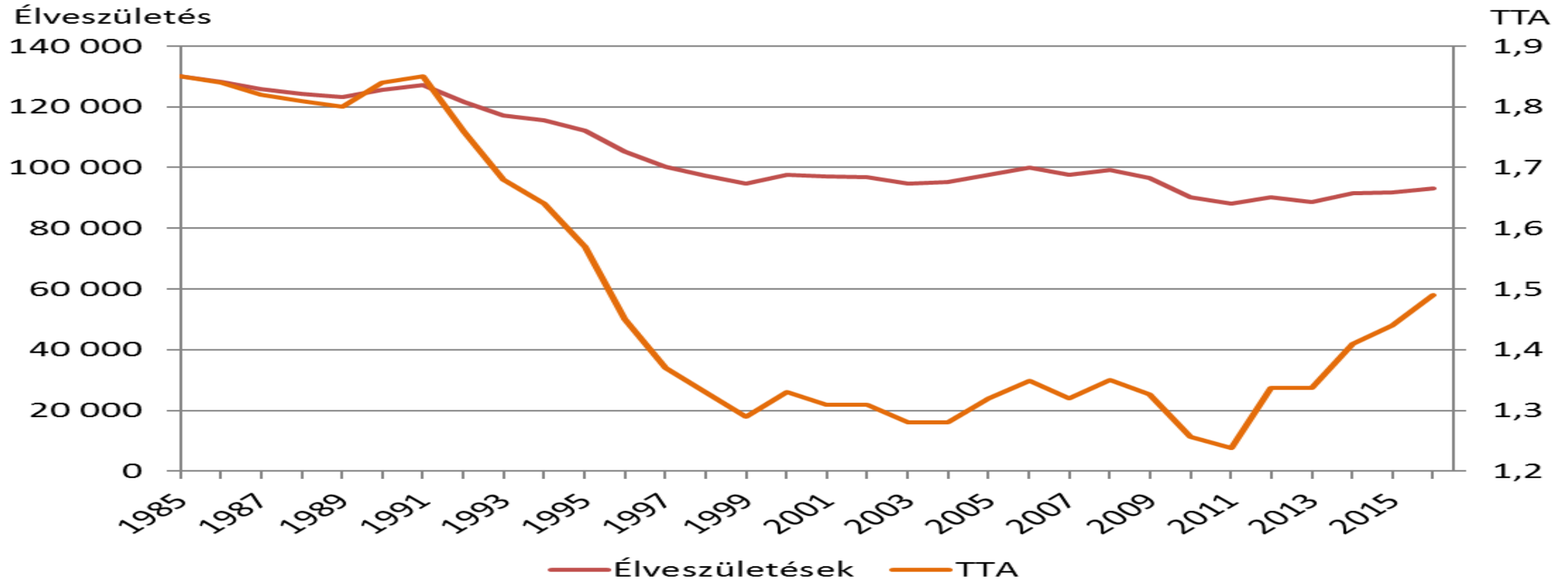
melyekben a változások tempója lassú, tendenciájuk nem egyértelmű

melyekben a változások tempója gyors, és látszólag valamilyen irányba vezet

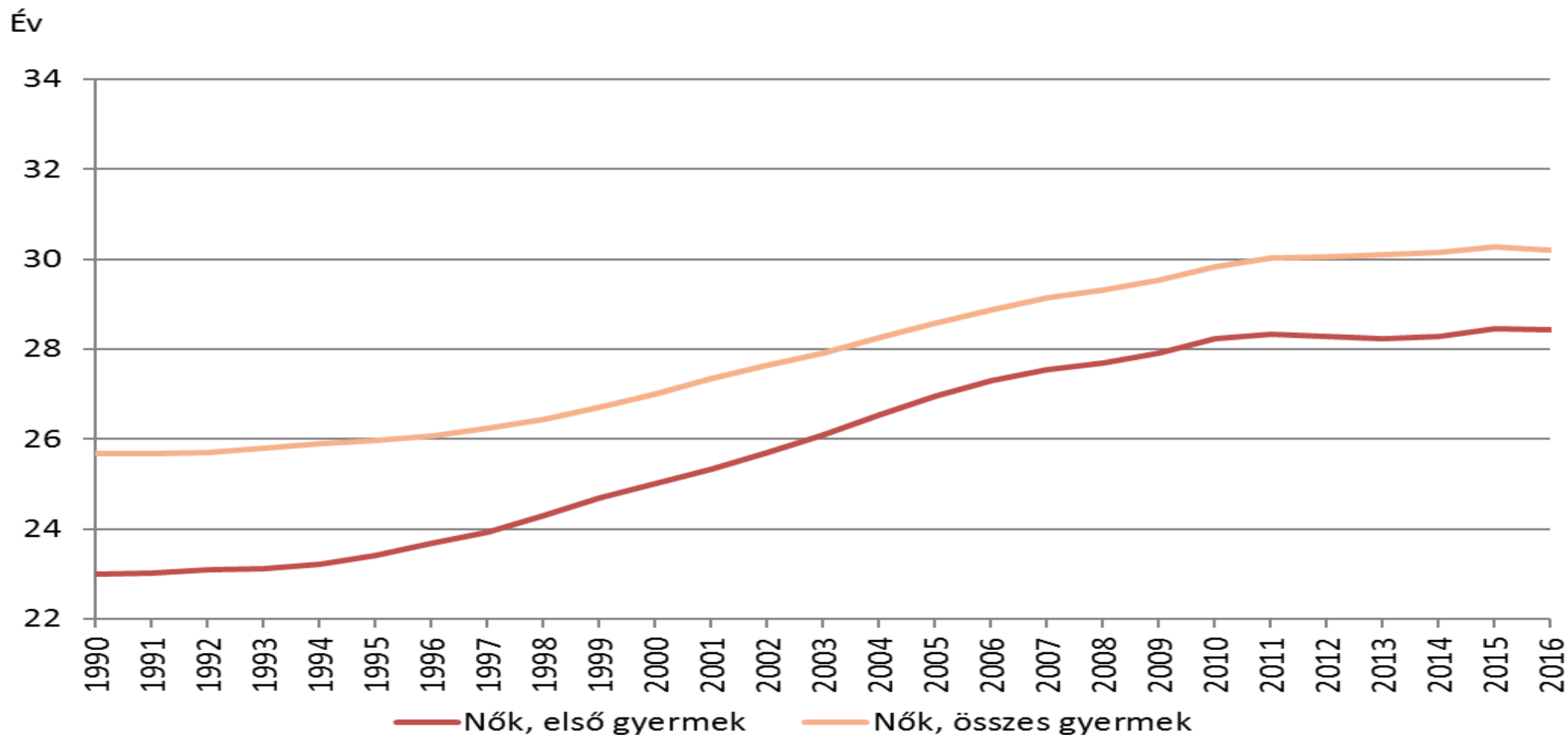
Ha figyelmünket a magyarországi termékenységi magatartásra korlátozzuk, megállapítható, hogy hazánkban (és a régióban) ez elmúlt kb. harminc évben a gyermekvállalási szokásoknak egy viszonylag gyors átalakulása zajlott le.

Kritikusan alacsony szintre csökkent a gyermekvállalási kedv

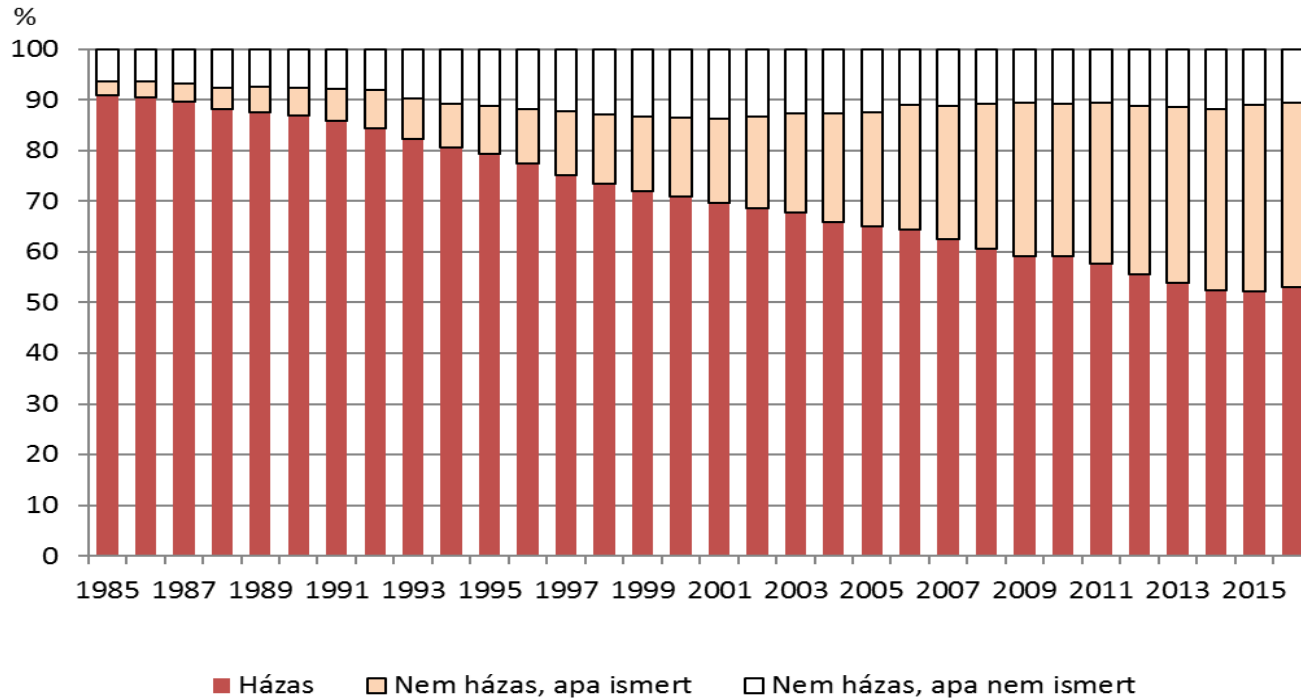
De az elmúlt években stabilizálódás majd növekedés figyelhető meg

Kitolódott a gyermekvállalás életkora

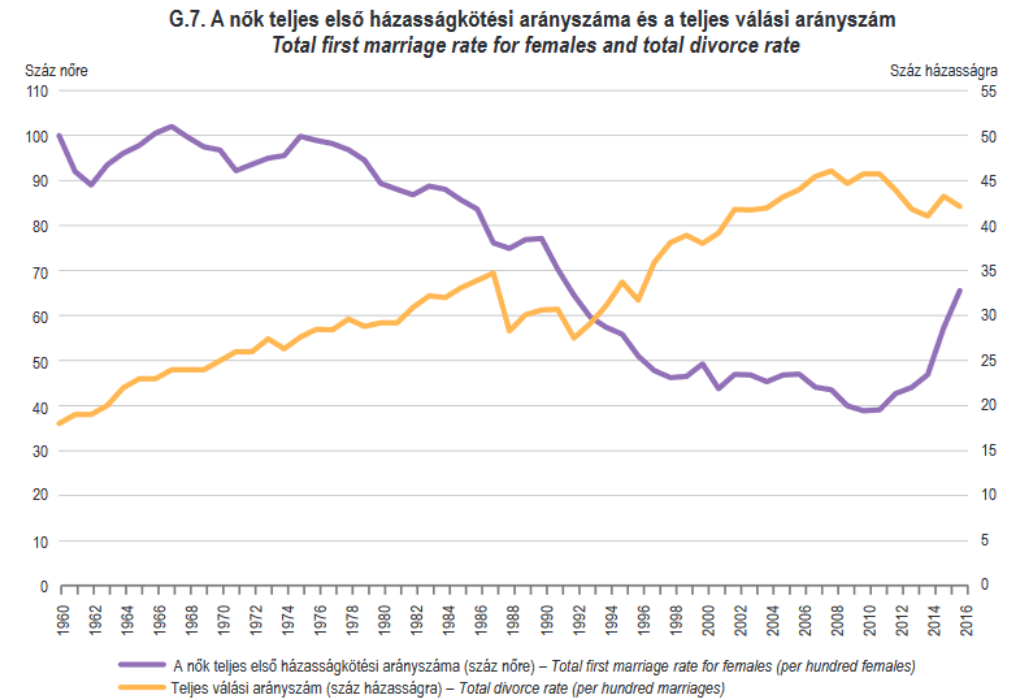

De az elmúlt években már megállt a kitolódás

A házasságon kívüli gyermekvállalás erőteljesen elterjedt

Első gyermekek esetén pedig 2011 óta a többség már házasságon kívül születik (2013-16-os években: 53% körül)

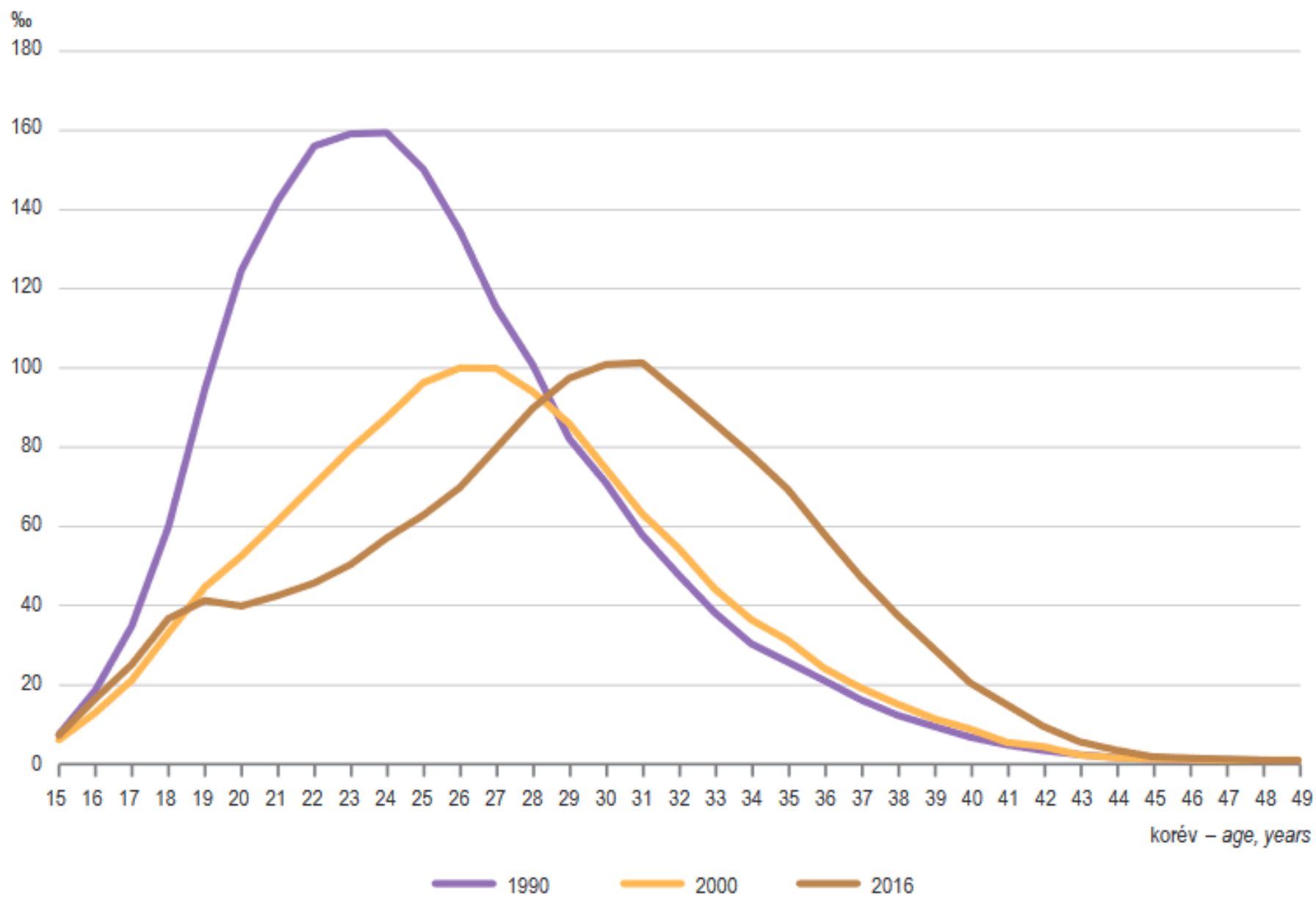
De az elmúlt években a házasságkötés reneszánsza figyelhető meg, amelynek hatására stabilizálódott a házas gyermekvállalás arány

A stabilizálódás azonban nem ‚visszatérést’ jelent

Úgy tűnik tehát, hogy az demográfiai átalakulás tempója – legalábbis a termékenységet tekintve – az elmúlt években lecsökkent, stabilizálódás figyelhető meg.

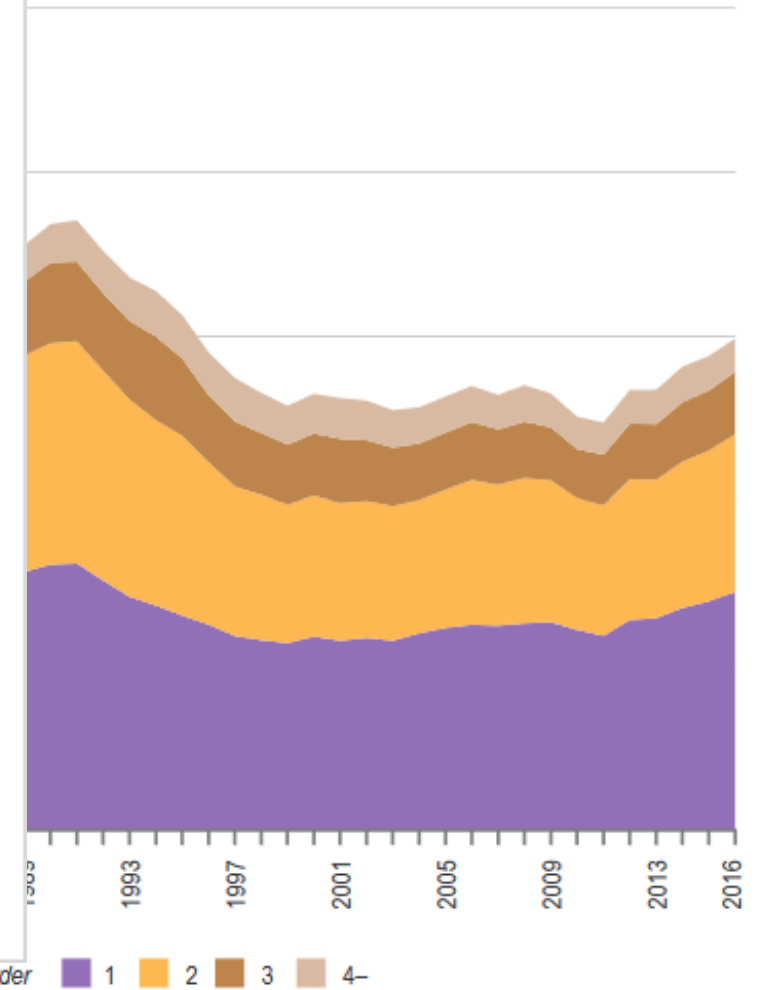
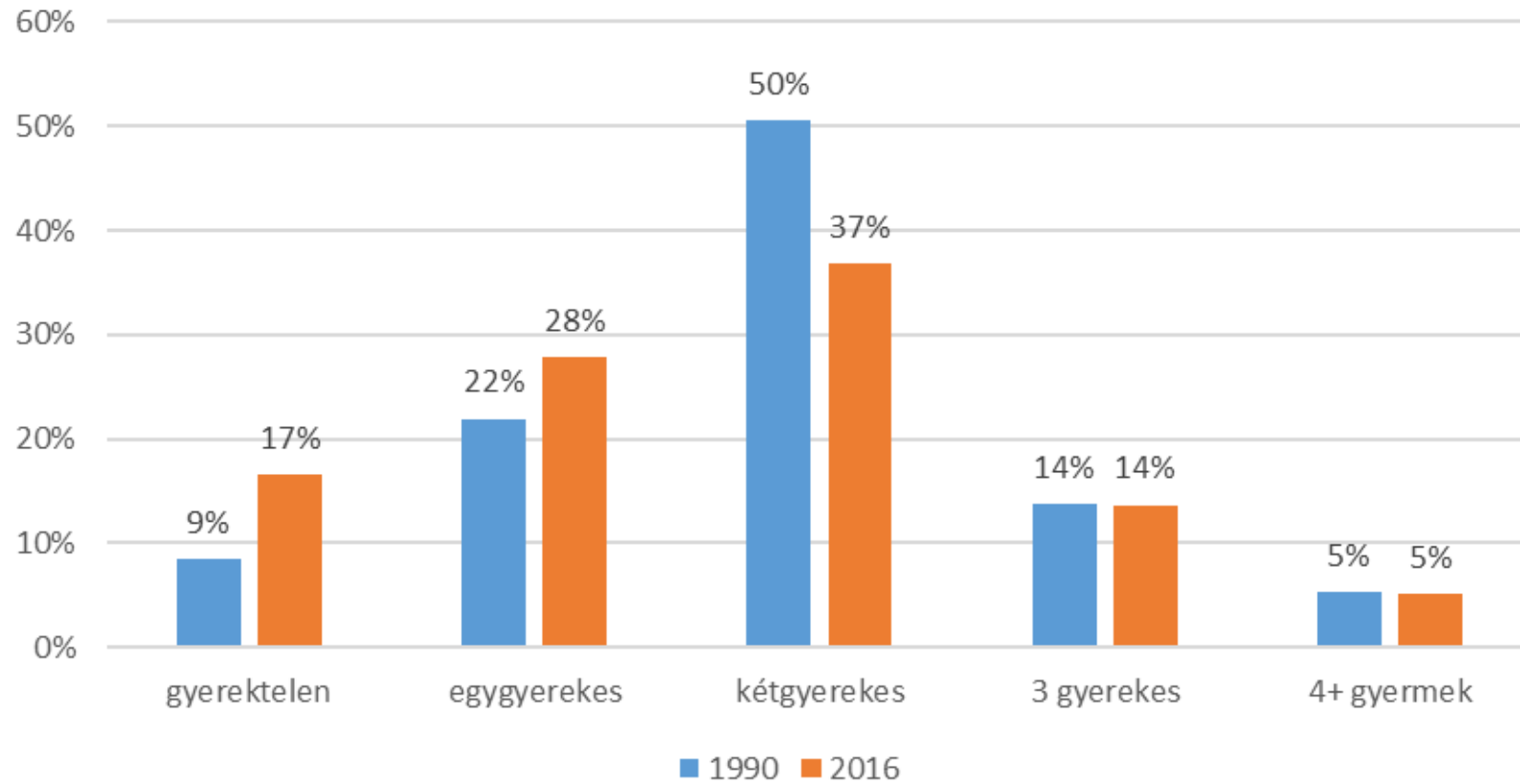
De ez a stabilizálódás nem visszatérést jelent a korábbi demográfiai viszonyokhoz: ez már egy egészen más társadalom.

G.13. Ezer megfelelő korú nőre jutó élveszületés
Live births per thousand females of corresponding age

Teljes termékenységi arányszám élveszületési sorrend szerint
Total fertility rate by live birth order

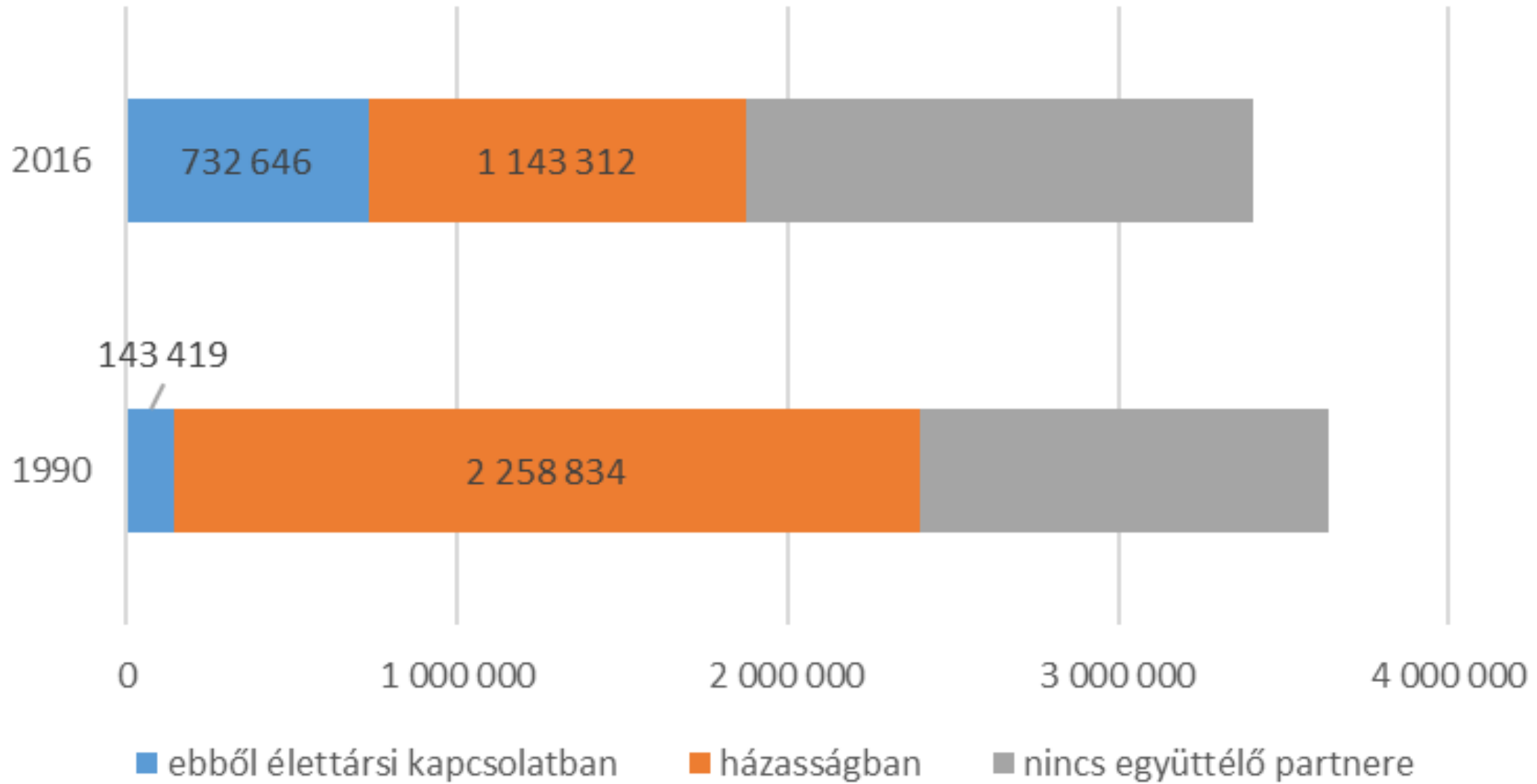
40-44 éves nők gyerekszám szerint 1990, 2016

Élveszületési sorrend – Live birth order

1 2 3 4-

A 20-44 évesek partnerkapcsolati helyzet szerint 1990 vs. 2016

A stabilizálódás azonban nem ‚visszatérést’ jelent

Úgy tűnik tehát, hogy az demográfiai átalakulás tempója – legalábbis a termékenységet tekintve - lecsökkent, stabilizálódás figyelhető meg.

De ez a stabilizálódás nem visszatérést jelent a korábbi demográfiai viszonyokhoz: ez már egy egészen más társadalom.

Ha a termékenység vissza is tér az 1,6-os szint közelébe a gyermekek családok közötti eloszlása alapvetően megváltozik:

- A három vagy többgyermekesek, a gyermektelenek és az egygyermekesek aránya nő, míg a korábban jellemző kétgyermekes modell visszaesik.
- Az első gyermekek többsége házasságon kívül születik, és a gyermekek többsége már nem a hagyományos családmódban (két vér szerinti, házasságban élő szülővel) nő fel,
- nő a gyermekek között az
 - Vér szerinti, de nem házasságban élő szülők által neveltek aránya
 - A repartnering által érintettek aránya (mostoha és pótpapák, féltestvérek, mostohatestvérek)
 - (Csekély mértékben) de nő az egyszülős családban felnövekvők aránya
 - Nő a látogató párkapcsolatok jelentősége (részben a migráció miatt, részben ‚nem kényszerből’)

A stabilizálódás által megnyitott lehetőségek

A gyors átalakulás korszakában az egyes népesedés és társadalompolitikai intézkedések hatásossága erőteljesen korlátozott volt. Ezen demográfiai változások mögött ugyanis részben a magyar társadalom fundamentális átalakulása állt, amelyet egyes szakpolitikák nem tudnak érdemben befolyásolni.

(pl. a munkaerőpiac piacgazdasági átalakulása által kiváltott személyes bizonytalanságérzet növekedése; pl. fogyasztói társadalom kialakulása által kiváltott inspirációk és vágyak.)

Azzal hogy,

ez a fundamentális átalakulás lelassult (még ha nem is biztos, hogy pont oda érkeztünk meg ahova szeretünk volna) +

gyermekvállalási korba az a generáció, amelynek számára már természetes adottságot jelentenek ezek a viszonyok (a rendszervált után született)

→ a korábbinál nagyobb tere nyílik a szakpolitikai szabályozásnak, különféle beavatkozásoknak.

A hatékonyság előfeltételei

Mikor lehetnek azonban ezek a beavatkozások?

- Ha tényalapúak: vagyis a célcsoport, célzott csoportok valós ismeretére alapoznak.

Családi adókedvezmény (2010): az igazi kedvezményezett az a kétszülős, jól kereső család aki vállalja a 3. gyermeket.

Ebben a csoportban jelentősen (34%-kal) nőtt is a gyermekvállalási kedv 2009 óta. Csakhogy ez a csoport sokkal kisebb, mint hogy arra demográfiai fordulatot lehetne alapozni.

- A többség már a 2. gyermekig sem jut
- Annyire kitolódott a gyermekvállalás, hogy kétgyermekesek jelentős része már biológiai okból nem tud harmadik gyermeket vállalni.
 - Akik szeretnének, azon kétgyermekesek jó része egyszülős, elvált, vagy a férfi jövedelme alacsony annyira, hogy emiatt nem tud profitálni a családi adókedvezményből.

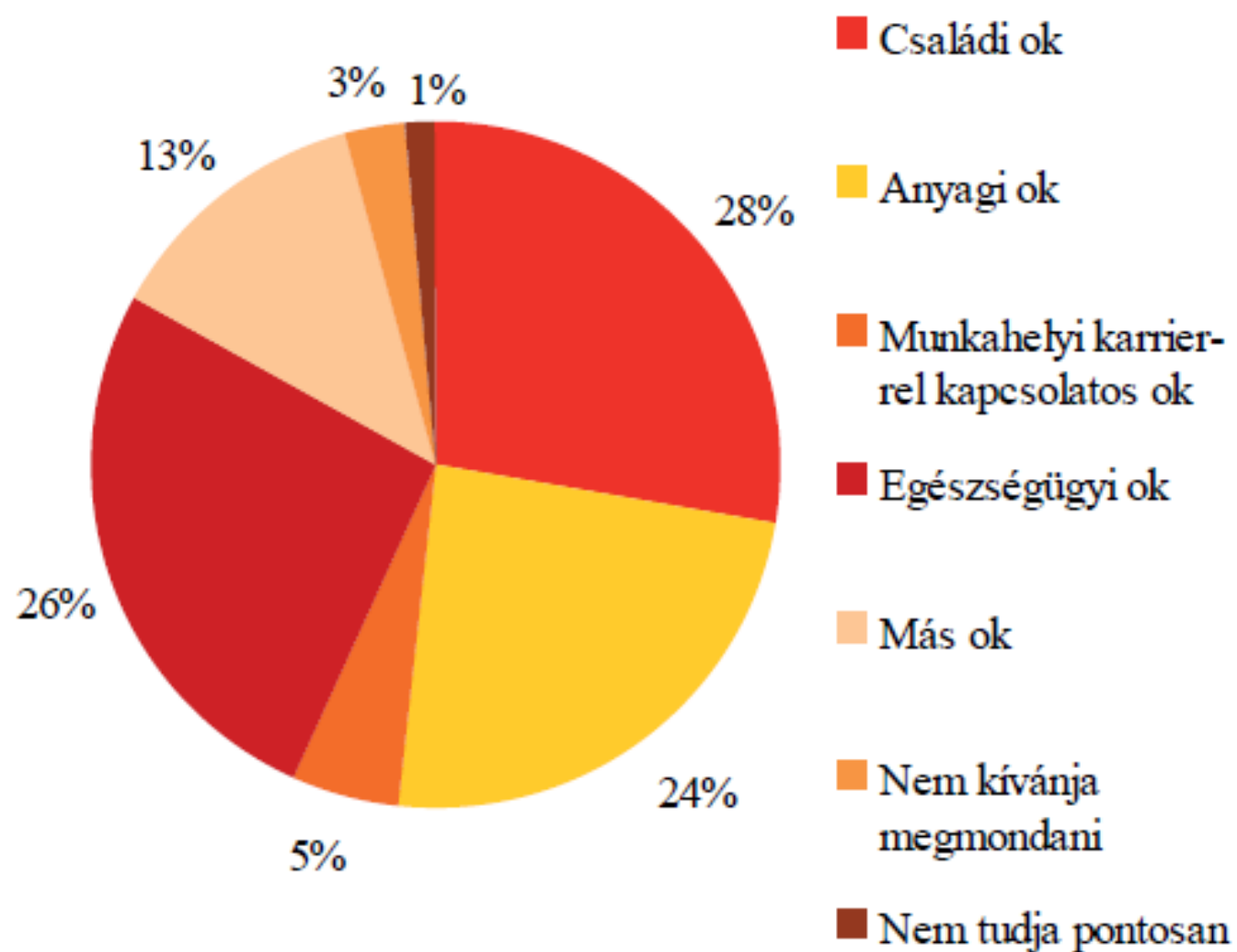
Így aztán hiába nőtt a diplomás kétszülős családokban 34%-kal a megszületett 3. gyermekek száma, az növekedés évi kb. évi 700 plusz gyermeket jelent.

A hatékonyság előfeltételei

Mikor lehetnek azonban ezek a beavatkozások?

- Ha tényalapúak: vagyis a célcsoport, célzott csoportok valós ismeretére alapoznak.
- Ha szembenéznek azzal a ténnyel, hogy a családmódellet, demográfiai háttérrel tekintve egyre kevésbé egységes a magyar társadalom → amiatt még ha a cél meghatározható is ösztársadalmi szinten, a célhoz vezető eszközöket (sajnos) már nem lehet egységesíteni.

3. ábra. Miért módosultak gyermekvállalási terveik?

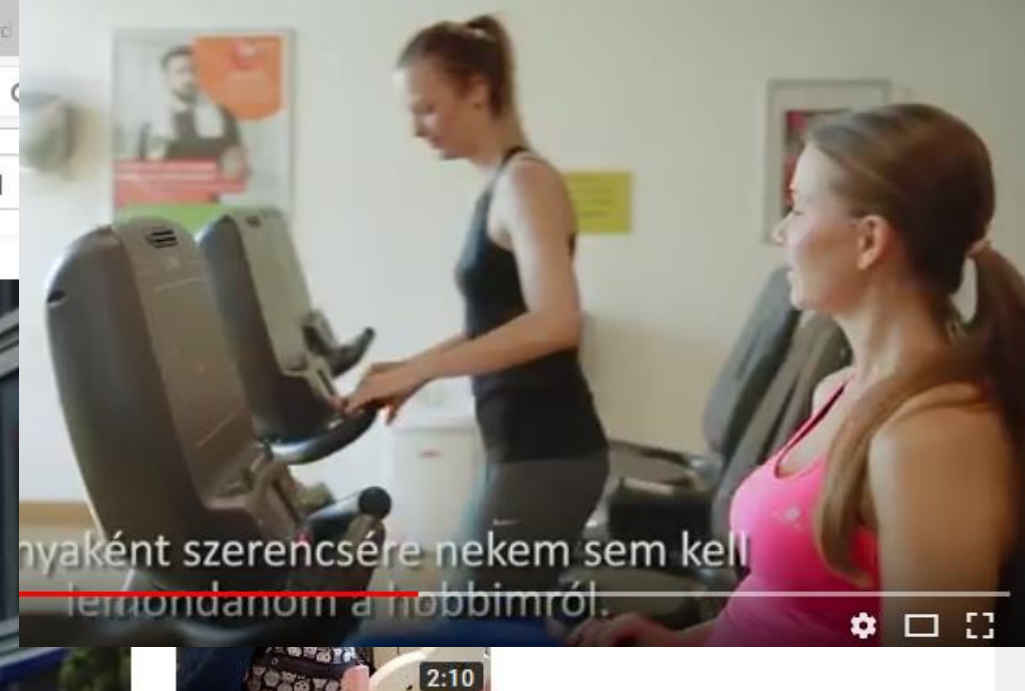

A hatékonyság előfeltételei

Mikor lehetnek azonban ezek a beavatkozások?

- Ha tényalapúak: vagyis a célcsoport, célzott csoportok valós ismeretére alapoznak.
- Ha szembenéznek azzal a ténnyel, hogy a családmódellet, demográfiai háttérrel tekintve egyre kevésbé egységes a magyar társadalom → amiatt még ha a cél meghatározható is ösztársadalmi szinten, a célhoz vezető eszközöket (sajnos) már nem lehet egységesíteni.
- Ugyanakkor ha szegmentáltan cselekszünk, kommunikálunk, rettetetesen figyelni kell a teljes társadalomra, nem csak arra a szegmensre, amelyet célzunk. Ugyanaz, ami az egyik társadalmi, demográfiai csoportnak hasznos, pozitív, „jó üzenet” az egy másik csoport esetén kontraproduktív lehet.

ve a véleménynyilvánítás szabadságával, a **Fiatal Családok Klubja (FICSAK)** anyák napja alkalmából egy 1,5 perces videóval szeretné világgá kürtölni, hogy anyának lenni, családban élni jó - **ta közleményében a FICSAK.**

Óvoda

	Térítési díj
Havidíj	90 000 Ft/hó
Étkezés (napi 3x)	Havidíj tartalmazza
Úszás (heti 2x)	Havidíj tartalmazza

KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

Köszönöm a figyelmet!

kapitany@demografia.hu

